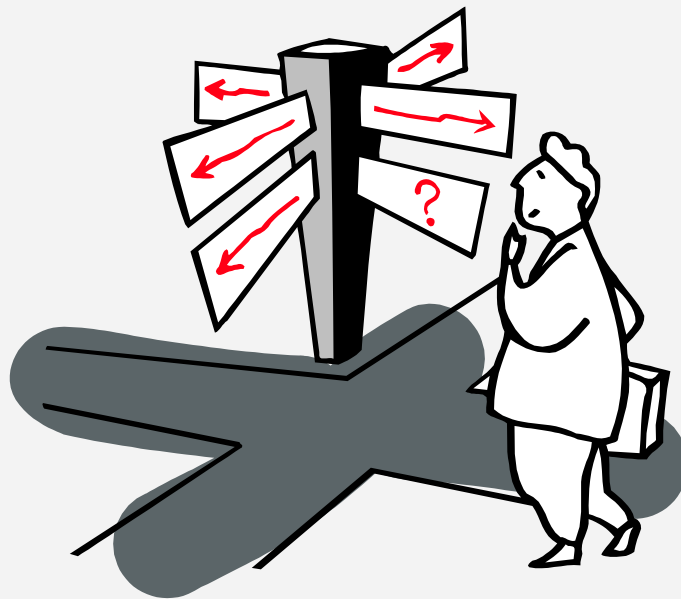

Verslag

ONDERWIJS OP WEG

**TWEE STUDIEMIDDAGEN NAAR DE STAND VAN ZAKEN RONDOM ICT IN HET
EUR-ONDERWIJS EN DE RICHTING DIE WE DAARBIJ WILLEN UITGAAN**

Dinsdag 15 juni en dinsdag 22 juni 2004

Inleiding en Inhoudsopgave

Op dinsdag 15 juni en dinsdag 22 juni 2004 vonden in het kader van het universiteitsbrede [ICT-beleidsprogramma SWICT](#) (SamenWerken aan ICT)¹ en op basis van het rapport "[Blended learning: Trends in ICT en Onderwijs](#)" (van de Ven & van Baalen, 2003)² twee studiemiddagen plaats. Doel van de studiemiddagen was dat de EUR richtingen kiest voor haar beleid op het gebied van de inrichting van het onderwijs en de rol van ICT daarbij.

Op grond van enkele van de in het rapport beschreven gesignaleerde trends stonden vier thema's centraal (op elk van beide middagen twee): (1) Informatie- en communicatiesystemen; (2) Onderwijs voor de nieuwe student; (3) Verhogen van het rendement; en (4) Beoordeling van leerresultaten. Binnen elk thema werden drie ICTO-projecten gepresenteerd die het thema illustreerden en de deelnemers van de studiemiddag een beeld gaven van waar faculteiten en afdelingen van de EUR op het gebied van ICT in het onderwijs mee bezig zijn. Na de drie presentaties volgde een plenaire discussie over de door de EUR te volgen richting voor haar ICTO-beleid.

1. Dekeyser, H.M. (2002). SamenWerken aan ICT. Samenvatting. [<http://web.eur.nl/icto/rapportages/samenvattingSWICT.pdf>]
2. Ven, M.J.J.M. van de., Baalen, P.J. van. (2003). Blended learning: Trends in ICT en Onderwijs. OECR Rapport 2003-02. [<http://web.eur.nl/icto/rapportages/blendedlearning.pdf>]

In dit document wordt verslag gedaan van beide studiemiddagen. De opbouw van het verslag is als volgt:

Thema/onderdeel	Pagina
Beoordeling van leerresultaten (dinsdag 15 juni 13.00- 14.30)	3
Werkboek competenties	3
CODAS	4
Antiplagiaat software	4
Discussie	5
Verhogen van het rendement (dinsdag 15 juni 15.00 – 16.30)	5
Proefstuderen	5
EWISE	6
Scriptiewerkgroep	7
Discussie	7
Onderwijs voor de nieuwe student (dinsdag 22 juni 13.00 – 14.30)	8
Zeer Actieve Psychologie (ZAP)	8
Zelfstudiemodule Taal en Recht	9
Internationaal onderwijs	9
Discussie	10
Informatie- en communicatiesystemen (dinsdag 22 juni 15.00 – 16.30)	11
Curriculum Informatie Systeem (CIS)	11
Studie Informatie Netwerk Online (SIN online)	11
Learning Content Management Systeem (HIVE)	12
Discussie	13
Bijlage: Overzicht van de deelnemers aan de studiemiddagen	14

Beoordeling van leerresultaten

Dinsdag 15 juni 2004

13.00 – 14.30

Werkboek competenties

[PowerPoint presentatie](#)

Frans-Bauke van der Meer (FSW) presenteerde het werkboek competenties dat in de parttime-opleiding Bestuurskunde wordt gebruikt als onderdeel van het vaardigheden onderwijs. Deze parttimestudenten hebben minimaal twee jaar werkervaring en vormen zowel qua cognitie, ervaring als competenties een zeer heterogene groep. Middels een zelfdiagnose gaan studenten na wat hun sterke en zwakke punten zijn met betrekking tot relevante competenties, eventueel toelichtend met bewijsmateriaal. Na inzending van de zelfdiagnose krijgen ze een mentor toegewezen en wordt in Blackboard een elektronisch dossier aangemaakt waarin de zelfdiagnose, een plan van aanpak, voortgangsrapportages, resultaten van opdrachten, verslagen van mentorgesprekken, etc. worden opgenomen. Evaluatie en bijstelling van het plan van aanpak vindt twee keer per jaar plaats op basis van het mentorgesprek. Tussendoor kunnen studenten hun mentor consulteren via Blackboard. De mentor zoekt in overleg met de student en andere betrokkenen naar geschikte situaties waarin de vaardigheden geoefend kunnen worden. Dat kan in andere studieonderdelen zijn (voor bijvoorbeeld de vaardigheden presenteren, samenwerken, voorzitten, e.d.), in de eigen werksituatie van de student (voor bijvoorbeeld de vaardigheden vergaderen, leiding geven, etc), maar de student kan ook extra cursussen volgen (voor bijvoorbeeld computervaardigheden en vaardigheden op het gebied van onderzoeksmethoden). De studenten volgen op die manier individuele competentietrajecten, waarbij vooral vaardigheden op het gebied van onderzoek, communicatie, management aan bod komen.

Ervaringen:

- Communicatie via Blackboard verloopt moeizaam. Dit ligt deels aan de docenten (moeten steeds in alle groepen kijken of er nieuwe berichten zijn) en deels aan de studenten (communiceren liever via e-mail).
- Naast de bovengenoemde vaardigheden wordt ook steeds meer aandacht besteed aan studievaardigheden. Omdat sommige parttimestudenten er enkele jaren tussenuit zijn geweest, moeten zij (opnieuw) leren leren.

Opmerkingen uit het publiek:

- Het werkboek lijkt heel bewerkelijk en Blackboard lijkt gebruikt te worden (misbruikt te worden) voor doeleinden waar het niet voor is bedoeld. Misschien kan voor portfolioachtige toepassingen beter LiveLink gebruikt worden.
- SIN Online denkt eraan dit soort functionaliteiten ook in het systeem te gaan bouwen.

CODAS

Nog geen PowerPoint presentatie beschikbaar

Richard de Mulder (FRG) presenteerde het programma CODAS waarmee het mogelijk is antwoorden op open vragen in opdrachten en tentamens door de computer te laten nakijken. De docent hoeft slechts klein aantal opdrachten zelf na te kijken om het programma in staat te stellen de opdrachtuitwerkingen betrouwbaar te beoordelen. Met dit programma is het tevens mogelijk te achterhalen of studenten zich schuldig hebben gemaakt aan het plegen van plagiaat. Ook kan het programma beoordelaareffecten achterhalen (geven verschillende docenten dezelfde opdrachtuitwerkingen dezelfde beoordeling?). Deze manier van nakijken wordt binnen FRG al op grote schaal toegepast.

Ervaringen:

- Er zijn weinig reclamaties van studenten over het cijfer dat de computer aan de door hen gemaakte opdracht toekent
- De computer kan geen creatieve opdrachten nakijken.

Opmerkingen uit het publiek:

- CODAS leent zich misschien enkel voor vakken in de eerste twee jaar van de studie, omdat het begrippenkader dan nog beperkt is. In latere jaren loopt het taalgebruik uiteen en werkt het programma misschien niet meer optimaal.
- FBK en FEW gaan binnenkort experimenteren met CODAS.

Zie ook:

<http://www.digitaledidactiek.nl/dd/toetsen/292> en <http://www.andromatics>.

Antiplagiaat software

[PowerPoint presentatie](#)

Guus Eilers (FEW) presenteerde zijn bevindingen van verschillende antiplagiaat software. In dit "copy-and-paste tijdperk" neemt de kans op digitaal plagiaat toe: Studenten kopiëren van elkaar, van bronnen op Internet (incl. scriptiesites, cheat-sites, etc.) en kopiëren en of vertalen uit boeken, wetenschappelijke tijdschriften, etc. Recent (voorjaar 2003) zijn er enkele gevallen van digitaal plagiaat vastgesteld binnen de Faculteit der Economische Wetenschappen. De faculteit experimenteert sindsdien met antiplagiaatsoftware die plagiaat moeten helpen voorkomen. Er zijn verschillende fasen in het antiplagiaat proces: de Bewustzijnsfase, de Voorkomfase, de Ontdekkingsfase, de Bewijsfase en de Sanctioneringfase. Guus Eilers zou graag zien dat de EUR studenten aan het begin en tijdens de studie duidelijk maakt dat digitaal plagiaat niet getolereerd wordt, dat hierop gecontroleerd wordt dat duidelijk gemaakt wordt wat de sancties zijn. Hij pleit ervoor docenten een tool te geven om eenvoudig op digitaal plagiaat te controleren en om alle bachelor- en masterscripties op digitaal plagiaat te controleren, omdat je immers als instelling te kijk staat wanneer je een student laat slagen die zijn scriptie niet eens zelf heeft geschreven.

Ervaringen:

- Enkele van de geteste antiplagiaat software laten in een mum van tijd zien welke studenten zich schuldig hebben gemaakt aan plagiaat en welke teksten zij gekopieerd hebben: Google voldoet om kleine aantallen documenten te vergelijken met Internetbronnen; Ephorus is voor grote aantallen documenten eenvoudig in gebruik, geeft resultaten duidelijk weer en vergelijkt documenten ook onderling; Urkund is omslachtig in gebruik, maar vindt wel alle soorten documenten, incl. pdf.

Opmerkingen uit het publiek:

- Richard de Mulder (FRG) heeft een instellingsadvies geschreven waarin hij ervoor pleit alle opdrachten van studenten op een centraal punt (in een database) in te laten leveren, zodat het hele pad van een student te volgen is. Wanneer een student in het 4^e jaar betrappt wordt op plagiaat is het op die manier na te gaan of hij zich daar al eerder schuldig aan heeft gemaakt.
- Er moet een instellingsbeleid komen over hoe plagiaat te voorkomen en hoe hier mee om te gaan.

Zie ook:

<http://www.few.eur.nl/few/edu/icto/>

Samenvatting van de discussie

Naar aanleiding van de presentaties werden er veel levendige discussies gevoerd, waardoor er helaas geen tijd meer was voor de plenaire discussie.

Verhogen van het rendement

Dinsdag 15 juni 2004

15.00 – 16.30

Proefstuderen

Geen PowerPoint presentatie beschikbaar

Antonella Munjiza (FEW) presenteerde het proefstudeerprogramma van de Faculteit der Economische Wetenschappen. Dit programma is bedoeld om VO-leerlingen te helpen bij het kiezen van hun studie. Het programma richt zich vooral op voorlichting, niet op werving. Bij de opleiding Economics & Business zijn leerlingen twee dagen op de EUR. Tijdens deze dagen krijgen zij inhoudelijke informatie over de studie en volgen zij proefcolleges. In de periode tussen de twee dagen in maken zij een huiswerkopdracht die ze via Blackboard moeten inleveren. Bij de opleiding Informatica & Economie bestaat het proefstuderen uit een dag op de EUR, waarop de leerlingen informatie krijgen en een practicum volgen waarin ze een programmeeropdracht moeten uitvoeren. Voor deze opdracht is gekozen, omdat studenten in de opleiding voornamelijk moeten programmeren. Deze opdracht help studenten dus bij het maken van een keuze: wil ik dat wel?

Ervaringen:

- Over de huiswerkopdracht bij Economics en Business zijn de leerlingen niet echt enthousiast. De faculteit weet nog niet of dat aan de opdracht zelf ligt, of aan de manier waarop de opdracht is ingebed in het proefstudeeronderwijs.
- De programmeeropdracht helpt leerlingen inderdaad bij het definitief maken van hun studiekeuze.

Opmerkingen uit het publiek:

- Je moet er voor zorgen dat er ook een follow-up komt aan de huiswerkopdracht. Op die manier zullen leerlingen meer gemotiveerd zijn de opdracht te maken.

eWISE

[PowerPoint presentatie](#)

Fons van Engelen (FEW) presenteerde het systeem eWISE, waarmee studenten via het web begeleid zelfstandig kunnen studeren. Aanleiding voor de ontwikkeling van deze applicatie was dat de hoeveelheid leerstof te veel was om in de geplande colleges te behandelen. Een deel van de leerstof moest daarom door de studenten zelf thuis bestudeerd worden, terwijl deze best pittig was. eWISE ondersteunt studenten bij hun zelfstudie en geeft hen inzicht in hun mate van begrip van de leerstof en is gebaseerd op het concept 'active learning'. Het programma bestaat uit kleine stukjes leerstof die studenten moeten lezen met daarna een vraag die studenten goed moeten beantwoorden om verder te kunnen. De vragen zijn zo opgesteld dat ze niet eenvoudig (zonder na te denken) te beantwoorden zijn. Rationale achtergrond is dat studenten op die manier gedwongen worden na te denken over de net gelezen leerstof en ze pas verder kunnen wanneer bevestigd is dat ze de net gelezen leerstof begrijpen. Alle resultaten van de studenten (aantal pogingen voor het beantwoorden van een vraag, hoeveelheid tijd voor het doorlopen van het programma e.d. als ook de antwoorden die studenten op open vragen hebben gegeven) worden opgeslagen in een database. De docent kan op die manier eenvoudig achterhalen waar eventuele knelpunten in de leerstof liggen. Het systeem is geschikt voor het gebruik van wiskundeformules. Momenteel wordt de lay-out en de gebruikersvriendelijkheid van het systeem verbeterd, zodat andere docenten in de toekomst hun eigen leerstof in het systeem kunnen invoeren en dit systeem kunnen gebruiken in hun eigen onderwijs. Samen met de Universiteit van Maastricht en de Universiteit van Amsterdam is de SURF-aanvraag 'Webspijkereen' ingediend. Als deze aanvraag wordt gehonoreerd gaat eWISE in dit project ook een rol spelen.

Ervaringen:

- De reacties van studenten op dit systeem zijn overwegend positief, maar er is nog geen onderzoek uitgevoerd naar het effect van de uitvoering op de beheersing van het door de studenten bestudeerde onderwerp.

Scriptiewerkgroep

Geen PowerPoint presentatie beschikbaar

Maureen Sie (FWB) presenteerde de bij de Faculteit der Wijsbegeerte opgestarte scriptiewerkgroep, bedoeld voor alle studenten die bezig zijn met het schrijven van een scriptie. Tijdens bijeenkomsten kunnen (concept)hoofdstukken met medestudenten besproken worden voordat deze aan de officiële scriptiebegeleider zijn voorgelegd. De nadruk ligt hierbij op de relatie tussen inhoud, schrijfstijl en de structuur van de scriptie. De bedoeling is dat studenten van wie het werk besproken is, weggaan met een aantal concrete ideeën over hoe ze hun hoofdstuk kunnen verbeteren en hoe ze voort kunnen gaan met de volgende hoofdstukken. Het idee achter de werkgroep is dat de bijeenkomsten kunnen bijdragen aan de afronding van (afstudeer)scripties, dat studenten ook in de laatste fase van de studie contact houden met medestudenten en docenten en dat sommige studenten de noodzakelijke 'stok achter de deur' hebben. Daarnaast biedt de werkgroep studenten de mogelijkheid van elkaar en elkaars schrijfpogingen te leren. Voor de organisatie, distributie en communicatie van de scriptiewerkgroep wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van Blackboard.

Ervaringen:

- Studenten die slecht kunnen schrijven vragen veel tijd van de begeleiders. De scriptiewerkgroep zorgt er voor dat deze studenten al een kwalitatief betere scriptie bij hun begeleiders inleveren, zodat zij zich vooral kunnen concentreren op de inhoud.

Samenvatting van de discussie

Het gebruik van ICT om rendementen te verhogen werkt alleen als je er ook energie in stopt. Het verhogen van de intrinsieke motivatie van studenten is een belangrijke factor bij de verhoging van het rendement. ICT biedt veel mogelijkheden om meer aan te sluiten op de persoonlijke leerstijl van studenten. De afgelopen paar jaar is ICT vooral ingezet voor het verbeteren van de communicatie en voor het ondersteunen van de samenwerking tussen studenten. We moeten nu ook de informatiekant van ICT verder ontwikkelen. Content beter afstemmen op de individuele student. Contentontwikkeling speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast zou je studenten ook meer kunnen betrekken bij de beoordeling van de content die je aanbiedt. Studenten zouden bijvoorbeeld content online kunnen reviewen en raten.

Zeer Actieve Psychologie (ZAP)

[PowerPoint presentatie](#)

Sofie Loyens (FSW) presenteerde het project Zeer Actieve Psychologie (ZAP). In dit project wordt interactief leermateriaal ontwikkeld (ZAPs) voor ontdekkend en ervarend leren. Het motto achter elke ZAP is: eerst ervaren dan verklaren. De ZAPs zijn onderwijsondersteunend (niet onderwijsvervangend). Elke ZAP bestaat uit vaste componenten: een inleiding, een activiteit (interactieve simulatie van een psychisch fenomeen) met instructie, data (indien de activiteit van de ZAP output genereert), theoretische achtergrond waarin het fenomeen / experiment wordt verklaard, additionele informatie (achtergrondinfo) en een glossary waarin moeilijke termen worden uitgelegd. Er zijn drie verschillende soorten ZAPs: ervaringsZAPs (gebruikers ervaren zelf hoe mensen reageren op een bepaald fenomeen), ontdekkingsZAPs (gebruiker kan variabelen veranderen en ontdekken welk effect dat heeft) en experimentZAPs (gebruiker is zelf proefpersoon bij een bepaald experiment). Tot nu toe zijn er 46 ZAPs ontwikkeld.

U kunt de ZAPs bekijken op <http://zap.edte.utwente.nl>.

Ervaringen:

- Bijna 98% van de studenten vindt de ZAPs leuk en leerzaam.
- Dit project heeft de Nationale ICT Award ontvangen.
- Sommige thema's zijn moeilijker te 'verZAPpen' dan andere.
- Het technisch ontwikkelen van een ZAP kost ongeveer 2 weken, het uitwerken van de inhoud van een ZAP ongeveer 2 dagen.

Toekomstplannen:

Er is een samenwerkingsverband aangegaan met uitgeverij Norton. In dit samenwerkingsverband zullen in de toekomst nieuwe ZAPs worden ontwikkeld, zullen de ZAP's vertaald worden naar het Engels en tegen betaling beschikbaar worden gesteld op de Norton Psychology Labs website, en zullen ZAPs als ondersteuning worden toegevoegd bij basisboeken.

Vragen uit het publiek:

- Wat is de retentie op lange termijn?
 - Er is één studie uitgevoerd die niet geheel het gewenste resultaat liet zien. De controlegroep scoorde beter op de kennisvragen dan de groep die met de ZAPs gewerkt had. Bij een tweede test die een week later werd afgenomen was dit verschil echter al weer verdwenen.
- Zijn er geen problemen met de lange tekst op het scherm?
 - De richtlijn bij het ontwikkelen van de ZAPs was 'niet scrollen'. In de praktijk lukt dat echter niet altijd, maar uit evaluaties blijkt dat studenten het niet vervelend vinden.

Zelfstudiemodule Taal en Recht

[PowerPoint presentatie](#)

Cees Bax (FRG) presenteerde de zelfstudiemodule Taal en Recht. Deze zelfstudiemodule is ontwikkeld als onderdeel van een deelproject binnen het door de overheid gesubsidieerde project RechtenOnline. RechtenOnline heeft tot doel kennis verwerven van ICT in onderwijs; disseminatie van verworven kennis; en de ontwikkeling producten t.b.v. juridisch academisch onderwijs ('halffabrikaten'). In het deelproject WetgevingsleerOnline is voor het vak Wetgevingsleer een simulatie ontwikkeld. Studenten moeten na het volgen van dit vak in staat zijn om een wettelijke regeling te analyseren; de handhavingstructuur te beoordelen; de bevoegdhedenstructuur te beoordelen; en zelf een eenvoudige wettelijke regeling te ontwerpen en te schrijven. In de simulatie moeten studenten een wettelijke regeling (b.v. gemeentelijke regulering van collecteren, Wet verbod kooigevechten) ontwerpen en schrijven; een kernbepaling (gedragsvoorschrift) schrijven, b.v.: 'Het is verboden zonder vergunning van ... na zes uur 's avonds te collecteren' en nadere bepalingen schrijven. In het vak wordt gebruik gemaakt van samenwerkend leren, peer review en een portfolio voorziening. Daarnaast is met Lectora een interactieve, digitale zelfstudiemodule ontwikkeld waarmee studenten kunnen leren wetsteksten te formuleren, een eenvoudige wettelijke regeling op te zetten en te realiseren en wat daarbij veel voorkomende fouten zijn.

Ervaringen:

- Studenten vinden de zelfstudiemodule leuk. Niet zozeer omdat het ICT is, maar omdat ze het op elke plaats en op elk tijdstip kunnen doorlopen. Dit is wezenlijk niet anders dan wanneer de module in boekvorm zou zijn, maar studenten vinden het toch spannender dan een boek lezen. Ze hebben het gevoel er zelf mee bezig te zijn. Het is nog niet onderzocht of studenten beter scoren door het gebruik van de zelfstudiemodule.

Opmerkingen uit het publiek:

- Misschien is de meerwaarde van de module dat deze bijdraagt aan de verscheidenheid aan activiteiten binnen het onderwijs en dat het tegemoet komt aan verschillende leerstijlen van studenten.

Internationaal onderwijs

[PowerPoint presentatie](#)

Peter van Baalen (FBK) presenteerde zijn ervaringen met internationaal onderwijs die hij heeft opgedaan toe hij het vak Building Intranets doceerde. In dit vak moesten bedrijfskundestudenten van de EUR samenwerken met studenten in Zweden. Het doel van dit vak was studenten leren (ervaren) hoe moeilijk het is om studenten enkel vanuit de theorie iets te laten bouwen en er daarnaast ook nog mee te werken. Studenten kregen de opdracht om in groepjes een team van een fictieve afdeling binnen een Nederlands resp. Zweeds bedrijf te vertegenwoordigen. Voor deze afdeling moesten zij een intranet bouwen. Kennis daarover konden zij inwinnen bij een fictieve IT-afdeling. De docenten van het vak speelden de directeur van het bedrijf. Na een aantal weken maakten de directeuren bekend dat het Nederlandse bedrijf ging fuseren met het Zweedse bedrijf. De teams van dezelfde afdelingen van het Nederlandse en Zweedse bedrijf moesten nu een nieuw

gemeenschappelijk intranet bouwen. Via een videoconferencingssessie konden de studenten van de EUR met de Zweedse studenten over de fusie praten, rollen afspreken en taken verdelen.

Ervaringen:

- Een dergelijke samenwerking met een buitenlandse universiteit is alleen werkbaar wanneer je dezelfde onderwijsvisie hebt, dezelfde leerdoelen nastreeft, de roosters overeenkomen, enz.
- Ook de leeromgevingen (denk aan ICT-voorzieningen en dergelijk) moeten vergelijkbaar zijn.
- Het samenwerken via Blackboard verliep goed, maar kostte wel veel tijd.
- Studenten waren zeker erg enthousiast over de samenwerking met de Zweedse studenten. Dit enthousiasme nam echter na verloop van tijd iets af doordat de studenten na de spannende en voor hen nieuwe videoconferencingssessie enkel nog maar 'gewoon' via e-mail met elkaar konden communiceren.
- De ervaring van studenten na afloop was: Fusies zijn frustrerend!

Opmerkingen uit het publiek:

- Een dergelijke samenwerking met buitenlandse studenten is leuk omdat het voor studenten nieuw en spannend is en bijdraagt aan de verscheidenheid van onderwijsactiviteiten op de EUR.

Samenvatting van de discussie

Er worden verschillende mogelijkheden geopperd met betrekking tot de richting die de EUR op zou moeten gaan, rekening houdend met de nieuwe student. Onderwijs op maat wordt genoemd met de kanttekening dat dit zeer veel geld kost (denk alleen al aan het studentenvolgsysteem). Ook het creëren van variëteit in leren wordt als belangrijk beschouwd met de kanttekening dat dit wel basisvaardigheden vereist van docenten. Daarnaast wordt het heel belangrijk gevonden dat docenten een warm hart hebben voor hun onderwijs en dat studenten plezier hebben in het leren. Enkele deelnemers vinden dat de manier waarop het onderwijs op de EUR wordt vormgegeven misschien meer vanuit centraal niveau zou moeten worden aangestuurd. De Universiteit Maastricht heeft bijvoorbeeld als onderwijsvisie voor de gehele instelling het PGO.

ICT zou daar moeten worden ingezet waar rendementsverhoging verwacht wordt. Op dit moment heeft ICT al een belangrijke meerwaarde op het gebied van communicatie met docenten / studenten etc. Binnen de context van studentgecentreerd onderwijs, zoals bijvoorbeeld PGO bij Psychologie, heeft ICT volgens een van de deelnemers echt een meerwaarde. Studenten hebben meer zeggenschap over welke content ze gaan bestuderen en wanneer ze wat doen. ICT biedt middelen voor de studenten om zelf keuzes te maken en zelf actief te worden.

Het is makkelijker initiatieven te starten en te experimenteren als je klein bent, maar de pay-off is vele malen hoger wanneer je groot bent. De uitdaging ligt op organisatieniveau. Docenten hebben geen tijd / zin e.d. om bovenop hun eigen takenpakket veel tijd te besteden aan het gebruik van ICT. Het is daarom van belang dat er een goede infrastructuur gecreëerd wordt waardoor er voor docenten meer tijd overblijft voor andere zaken. Er zou dan wel een meer centrale stimulans moeten komen voor het gebruik van die infrastructuur. Het feit dat het er is, is niet genoeg. Het moet ook strategisch ingezet worden.

Informatie- en communicatiesystemen

Dinsdag 22 juni 2004

15.00 – 16.30

Curriculum Informatie Systeem (CIS)

[PowerPoint presentatie](#)

Frank Diepmaat (Erasmus MC) presenteerde het bij Erasmus MC ontwikkelde Curriculum Informatie Systeem. Dit systeem bestaat uit een database waarin de inhoud en de structuur van het curriculum wordt vastgelegd. Motieven/aanleiding voor de ontwikkeling van dit systeem waren de behoefte aan inhoudelijke informatie (docenten raakten het overzicht kwijt wat nou wanneer wordt geleerd), aan managementinformatie (wordt het curriculum gedekt door het raamplan? Hoeveel onderwijsuren besteden docenten / afdelingen? Welke literatuur wordt gehanteerd en welke werkvormen worden gebruikt?); en verbetering van de logistiek van informatie (er is nu één centrale database met de meest recente informatie, standaardisering van themaboeken is nu mogelijk alsmede koppeling van het systeem aan andere informatiesystemen, bijvoorbeeld Osiris). Er kan op verschillende manieren gezocht worden in het systeem, bijvoorbeeld op plaats in het curriculum (collegejaar 2002-2003 --> studiejaar 1 --> thema 1.3 --> themaweek 1.3.3 --> onderwijseenheid: hoorcollege. Hierna volgt een overzicht van de onderwerpen die in dat hoorcollege aan de orde komen, de docenten die het hoorcollege geven, de leerdoelen van het hoorcollege, de te bestuderen literatuur, en samenhangende trefwoorden), maar ook op trefwoord (per gevonden item wordt de plaats in het curriculum getoond waarin het trefwoord / onderwerp aan de orde komt) en op docent.

U kunt het systeem bekijken op <http://www.eur.nl/fgg/oig/index1.html>.

Studie Informatie Netwerk Online

Geen PowerPoint presentatie beschikbaar

Peter van der Landen (LIA) presenteerde het Studie Informatie Netwerk Online (SIN Online). Het systeem is enkele jaren door het LIA ontwikkeld om de volgende redenen: cijfers van studenten moesten sneller bekend kunnen worden gemaakt, het inschrijven van studenten in werkgroepen moest vereenvoudigt worden, studenten moesten continu de beschikking kunnen hebben over roosters die up-to-date waren, en het berichtenverkeer tussen docenten, studenten en secretariaat moest vereenvoudigt worden. Het ontwikkelde systeem werkt op basis van channels (informatiekanalen) waarop studenten (en docenten

en overige medewerkers) zich kunnen abonneren. Alle vakken hebben een eigen channel en een eigen channelbeheerder (veelal docenten of een secretariaat). Daarnaast kunnen ook diverse 'interessegroepen' (studieverenigingen, afstudeerrichtingen, e.d.) een channel hebben. Ander functionaliteiten van het systeem zijn: webmail, agenda, rooster, cijfers, reserveringen, bestanden (up- en downloads), literatuur, forums en webchat. Het geheel is gekoppeld aan een digitale studiegids. Communicatie vindt daarnaast plaats per e-mail en SMS. Studenten kunnen bijvoorbeeld (gratis) hun cijfers ontvangen via sms.

U kunt het systeem bekijken op <http://www.sin-online.nl/demo/>.

Ervaringen:

- De behoefte aan het systeem neemt toe. FRG, iBMG, FHKW en FBK maken reeds gebruik van SIN Online. In september is het systeem ook beschikbaar voor Psychologie.
- Dagelijks wordt het systeem door zeer veel studenten gebruikt.

Opmerkingen uit het publiek:

- Het systeem is gemakkelijk opbreekbaar in de verschillende functionaliteiten. Daarnaast is het mogelijk het systeem een eigen identiteit te geven. Zo gaat SIN Online vanaf komend studiejaar bijvoorbeeld geheel op in Psyweb. Studenten kunnen gebruik maken van de functionaliteiten van SIN Online zonder dat ze door hebben dat ze met een ander systeem, werken.

Learning Content Management Systeem (HIVE) [PowerPoint presentatie](#)

Jan Jungen (UB) presenteerde het pilot-project met het Learning Content Management Systeem HIVE. Doel van de pilot met HIVE is een goede afweging te maken of generieke invoering gewenst is. Als deelproject binnen SamenWerken aan ICT (SWICT) is het project Digitale Bibliotheek opgezet. Doel van dit project is het aanleggen van verbindingen met voor doelgroepen relevante digitale content, waar deze zich ook fysiek bevindt; het optimaliseren van vindbaarheid, bereikbaarheid, bruikbaarheid en inzetbaarheid van content; het maken van rechtstreekse koppelingen tussen gedistribueerde content en de werkplek van doelgroepen; en het doorzoekbaar maken van content en rechtenmanagement. De digitale bibliotheek streeft ernaar om vanuit iedere DLO alle binnen de EUR beschikbare onderwijsrelevante content rechtstreeks bereikbaar en bewerkbaar te maken. Bij voor onderwijs geschikte digitale content kan gedacht worden aan onbewerkte bronnen (a), kant-en-klaar lesmateriaal (b), en bewerkingen van a en/of b die geproduceerd worden door onderzoeks cq. Kennisinstellingen, wetenschappelijke uitgeverijen en/of docenten en studenten. Hiervoor is een passend logistiek systeem nodig oftewel een onderwijsrepository (archief, depot). HIVE is een dergelijk systeem. HIVE is een beheersomgeving voor Learning Content op basis van een database. Het kan alle bekende formaten (teksten, afbeeldingen, multimedia) importeren en kan gekoppeld worden aan andere systemen (bijvoorbeeld Blackboard, maar ook contentleveranciers). Verder kan het systeem onderwijskundige metadata en toegangs- en gebruiksrechten toevoegen.

Ervaringen:

Op dit moment draait HIVE in een proefopstelling. Content wordt toegevoegd tot in oktober 2004. Tot januari 2005 wordt ervaring opgedaan via deelnemende docenten en studenten. In maart 2005 ten slotte wordt een rapport geschreven voor het CvB.

Opmerkingen/vragen uit het publiek:

- Welke faculteiten participeren in de pilot?
 - FHKW, Erasmus MC, iBMG, Psychologie en cursussen informatievaardigheden UB.

Samenvatting van de discussie

De afgelopen jaren heeft de EUR en haar faculteiten verschillende systemen aangeschaft / ontwikkeld die zowel de onderwijsadministratieve functies als de reguliere onderwijsfuncties ondersteunen. Deze discussie focuste zich op de vraag hoe de EUR om zou moeten gaan met het aanschaffen van nieuwe dan wel (verder) ontwikkelen van dergelijke systemen. Over het algemeen waren de deelnemers het er over eens dat overlap tussen systemen geen probleem hoeft te zijn als er maar sturing is, als er een gezamenlijk idee is waarvoor de systemen gebruikt moeten worden en als het streven naar integratie van de systemen op zo'n manier gebeurt dat de gebruiker niet merkt dat hij met verschillende systemen tegelijk werkt. De concurrentie tussen systemen moet verdwijnen en samenwerking moet op gang komen.

Bij de vraag wie de regie over dit proces moet voeren wordt geantwoord dat wensen van faculteiten dwingend zouden moeten zijn in wat er gebeurt en welke keuzen er m.b.t. de systemen wordt gemaakt. We kunnen de Euro echter maar één keer uitgeven. Daarom moet de EUR goed nadenken over wat wenselijk is. En dat is erg moeilijk, want elke faculteit wil iets anders. Enkele deelnemers pleiten daarom voor een open, flexibel systeem waar we alle kanten mee uit kunnen. Een systeem is pas echt waardevol als het aanvullend is op andere systemen. Dat alle informatie die bijvoorbeeld in Osiris zit niet alsnog in Blackboard ingevoerd hoeft te worden.

De discussie eindigt met het voorstel in twee stappen/fasen te werken:

- 1) koppelbaarheid van systemen;
- 2) wanneer een systeem qua lifespan aan zijn einde komt is dat een goed moment om te bespreken: wat willen we daarvoor in de plaats?

Dus kijken: Wat hebben we nu? En Hoe kunnen we met wat we al hebben meer bereiken?

Bijlage

Overzicht van de deelnemers aan de studiemiddagen

Deelnemers 15 juni

- 1) Hugo Duivenvoorden (Erasmus MC)
- 2) Paul Wimmers (Erasmus MC)
- 3) Cock Bukman (FBK)
- 4) Mark Visser (FBK)
- 5) Christiaan Heij (FEW)
- 6) Nel Hofstra (FEW)
- 7) Wilco te Winkel (FSW)
- 8) Silvia Romein (FRG)
- 9) Koen Berden (FEW)
- 10) Philip van Dok (FEW)
- 11) Arnoud Monster (FBK)
- 12) Christel van Rooy (ICIR)
- 13) Margaux Landmeter (FSW)
- 14) Marjolein Rientjes (FSW)
- 15) Juup Essers (FBK)
- 16) Ruud Smit (FBK)
- 17) Marcel Smeets (FEW)
- 18) Rob Kampman (LIA)
- 19) Frans-Bauke van der Meer (FSW)
- 20) Richard de Mulder (FRG)
- 21) Guus Eilers (FEW)
- 22) Antonella Munjiza (FEW)
- 23) Fons van Engelen (FEW)
- 24) Maureen Sie (FW)
- 25) Lyanda Vermeulen (OECR)
- 26) Annemiek Wieland (OECR)
- 27) Maarten van de Ven (OECR)

Deelnemers 22 juni

- 1) Hugo Duivenvoorden (Erasmus MC)
- 2) Paul Wimmers (Erasmus MC)
- 3) Mark Visser (FBK)
- 4) Christiaan Heij (FEW)
- 5) Nel Hofstra (FEW)
- 6) Henk van Dijk (FHKW)
- 7) Mathijs Doets (Erasmus MC)
- 8) Wilco te Winkel (FSW)
- 9) Rolien van Duijvendijk (FHKW)
- 10) Philip van Dok (FEW)
- 11) Christel van Rooy (ICIR)
- 12) Marjolein Rientjes (FSW)
- 13) Margaux Landmeter (FSW)
- 14) Ruud Smit (FBK)
- 15) Joke Tulen (Erasmus MC)
- 16) Rob van der Pas (FBK)
- 17) Guus Eilers (FEW)
- 18) Frank Diepmaat (Erasmus MC)
- 19) Rob Kampman (LIA)
- 20) Lillian Jillissen (OOS)
- 21) Sofie Loyens (FSW)
- 22) Cees Bax (FRG)
- 23) Peter van Baalen (FBK)
- 24) Gerard Baars (OECR)
- 25) Annemiek Wieland (OECR)
- 26) Maarten van de Ven (OECR)